

Projectoproep coachingtraject Masterplan toegankelijkheid

1. Basisbereikbaarheid geldt voor iedereen

Toegankelijkheid als Vlaamse beleidskeuze

“Een integraal toegankelijke leefomgeving is de sleutel tot een maatschappij waarin iedereen gelijke kansen heeft. Het gaat daarbij dus niet alleen om personen met een handicap, maar ook om oudere mensen, mensen met een tijdelijke handicap of ouders met een kindwagen. De Vlaamse overheid zet zelf de toon door vanuit de verschillende beleidsdomeinen gerichte, coherente ambities voorop te stellen en integrale toegankelijkheid, niet in het minst van personen met een handicap, als absolute kwaliteitsvoorwaarde in te schrijven binnen het beleid. Zo wordt het een automatisme binnen de werking van alle Vlaamse beleidsdomeinen”¹.

Veel haltes zijn nog niet bruikbaar voor iedereen

Iedereen moet de mogelijkheid krijgen om zich duurzaam te verplaatsen. En dat zonder afhankelijk te zijn van derden. Daarvoor zijn toegankelijke voertuigen en haltes nodig. De **bussen en trams** op het kernnet en aanvullend net zijn grotendeels **aangepast**. Maar de halte-infrastructuur is op de meeste plaatsen nog een **probleem**. Slechts 12% van de **haltes**, die vandaag worden bediend door het reguliere stads- en streekvervoer, zijn zelfstandig bruikbaar voor personen met een motorische beperking. Slechts 6% is voorzien van blindengeleiding. De Vlaamse steden en gemeenten zijn verantwoordelijk voor 62% van de huidige haltes.

Masterplan Toegankelijkheid

In uitwerking van de beleidsnota Mobiliteit en Openbare Werken werd een Masterplan Toegankelijkheid opgesteld met ambitieuze maar haalbare doelstellingen voor het toegankelijk maken van halte-infrastructuur:

- **Haltes op gewestwegen** worden **versneld toegankelijk** gemaakt voor personen met een motorische of visuele beperking.
- Er wordt een proactieve samenwerking opgezet met de **lokale besturen** om ook de haltes op hun wegen toegankelijk te maken. Daarvoor kunnen de steden en gemeenten rekenen op **financiële en inhoudelijke ondersteuning** vanuit de Vlaamse overheid.

2. Doelstelling van het Masterplan Toegankelijkheid

- **50% van de haltes** van het kernnet en aanvullend net in het nieuw openbaar vervoernetwerk moeten **toegankelijk** zijn tegen **2030**. Hierdoor kunnen ongeveer 70% van de reizigers gebruik maken van een toegankelijke rit.
 - Bestaande haltes zijn minimaal toegankelijk mits assistentie.
 - Nieuw (her)aangelegde haltes zijn autonoom toegankelijk voor personen met een motorische beperking en voor blinden en slechtzienden.
- **100%** van de haltes die opgenomen zijn in een **Hoppinpunt** (vervoersknooppunt) zijn tegen **2030** autonoom **toegankelijk**.
 - Nieuwe haltes in een Hoppinpunt worden meteen toegankelijk aangelegd.

¹ Fragment uit het Vlaams regeerakkoord 2019-2024

3. Coachingtraject 'Masterplan toegankelijke haltes'

Inter geeft inhoudelijke ondersteuning

Lokale besturen mogen rekenen op **inhoudelijke ondersteuning** bij de uitvoering van het Masterplan Toegankelijkheid. Het Departement Mobiliteit en Openbare Werken werkt daarvoor samen met **Inter**. Dit is het Vlaams expertisecentrum voor toegankelijkheid en Universal Design en de aangewezen partner om de Vlaamse ambities met betrekking tot toegankelijkheid te ondersteunen.

Coachingtraject voor 30 gemeenten per jaar

Lokale besturen kunnen ondersteuning van Inter krijgen om de haltes in hun beheer voor 2030 toegankelijk te maken. In een **coachingtraject van één jaar** begeleidt Inter de stad of gemeente bij de opmaak van een **actieplan 'Masterplan toegankelijke haltes'**, dat ter goedkeuring kan worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Een goedgekeurd actieplan geeft de nodige zekerheid om gestructureerd aan de uitrol van de toegankelijke haltes in de stad of gemeente te werken.

- Vlaanderen ondersteunt **30 gemeenten per jaar**, 6 gemeenten per provincie, 2 per categorie:
 - 2 grote gemeenten (>50.000 inw.)
 - 2 middelgrote gemeenten (20.000-50.000 inw.)
 - 2 kleinere gemeenten (<20.000 inw.)
- Het project loopt over de **periode 2021-2025**
- **Hefboom** om aandacht te hebben voor toegankelijkheid en Universal Design binnen de gemeente
- Naast het coachingtraject kunnen gemeenten die werk willen maken van toegankelijke haltes steunen op **het lerend netwerk**. Met online kennisdeling en inspiratie.

4. Naar een actieplan 'Masterplan toegankelijke haltes' in 5 stappen

STAP 1: Ambities formuleren

De Vlaamse ambities worden vertaald naar de gemeentelijke context. De stad of gemeente bekrachtigt de ambities.

STAP 2: Draagvlak creëren

De steun van alle betrokkenen is een kritische succesfactor om de ambities van het 'Masterplan toegankelijke haltes' waar te maken.

1. We geven de verantwoordelijke(n) van de gemeente daarom een **korte theoretische vorming** in combinatie met een **plaatsbezoek** (zien is leren). In samenspraak met de gemeente of stad betrekken we plaatselijke ervaringsdeskundigen.
2. We **informereren naar de gemeentelijke context en eerdere ervaringen** met toegankelijke haltes en mobiliteitsknooppunten.

STAP 3: De bestaande situatie in kaart brengen

- **Screening op basis van Vlaamse halte- en toegankelijkheidscriteria**. Om zo de knelpunten in kaart te brengen en als nulmeting voor latere monitoring.
- **Aftoetsing door een testpanel** van gebruikers. Om zo de plaatselijke noden en prioriteiten te leren kennen.

STAP 4: Actieplan Masterplan toegankelijke haltes

- a) In nauw overleg met de gemeente wordt bepaald **welke acties** nodig zijn om de bestaande toestand in overeenstemming te brengen met de vooropgestelde ambities.
- b) De gemeente onderzoekt of de verbeteringswerken passen in geplande projecten en vooropgestelde budgetten en berekend welke extra **budgetten** moeten worden voorzien.
- c) Inter begeleidt de gemeente bij de verdere praktische uitwerking van het actieplan met zaken als **timing, personeelsinzet, verantwoordelijken...**

- d) Inter geeft de gemeente input voor bestekken en andere **inhoudelijke ondersteuning**.
- e) Het actieplan wordt ter **goedkeuring** voorgelegd aan de **gemeenteraad**. Een goedgekeurd actieplan geeft de nodige zekerheid om gestructureerd aan de uitrol van de toegankelijke haltes in de stad of gemeente te werken.

STAP 5: Verankering in de werking

Met het **coachingtraject** heeft de gemeente een jaar lang intensief aandacht voor **toegankelijkheid** met een ruime communicatie naar de inwoners voor een breed draagvlak. Inter ondersteunt proactief om de aandacht voor toegankelijkheid in de gemeente te **verankeren**. Met een vaste plaats voor toegankelijkheid in de kwaliteitsmonitoring en een optimale integratie ervan in gemeentelijke reglementen, richtlijnen en procedures.

In een **eindevaluatie** wordt gemeten hoe de gemeente toegankelijkheid na een jaar intensieve aandacht ervoor, heeft ingebed in haar werking en zo hopelijk heeft ingezien dat toegankelijkheid geen éénmalig focuspunt is, maar een **duurzaam aandachtspunt**.

5. Procedure voor de aanvraag

Het Departement Mobiliteit en Openbare Werken stelt voor iedere Vlaamse stad of gemeente **éénmalig** een coachingtraject 'Masterplan toegankelijke haltes' ter beschikking. Met de ondersteuning van Inter, het Vlaams expertisecentrum voor toegankelijkheid en Universal Design.

De Vlaamse overheid ondersteunt **dertig gemeenten per jaar**, waarbij principieel een verdeling afgesproken werd van zes gemeenten per provincie, twee per categorie:

- twee grote gemeenten (>50.000 inw.)
- twee middelgrote gemeenten (20.000-50.000 inw.)
- twee kleinere gemeenten (<20.000 inw.)

Schrijf je in via www.inter.vlaanderen/coachingtraject. Maar let op! Het Departement MOW en Inter gaan dit coachingtraject aan met steden en gemeenten. **De aanvraag moet dan ook namens, en met de goedkeuring van het gemeentebestuur gebeuren.**

Vul het aanvraagformulier in, zodat Inter over de nodige gegevens beschikt. Inter neemt daarna contact op voor praktische afspraken. Rekening houdend met het maximum van 30 gemeenten per jaar en de vooropgestelde categorieën. Kandidaten die in het jaar van aanvraag niet kunnen worden geholpen, schuiven door naar het volgende jaar. Het project loopt van 2021-2025.

De eerste fase van de inschrijving sluiten we 31 mei 2021 af. Met de gemeenten die mooi binnen de afgesproken verdeling passen, gaan we direct van start. Waarbij geldt dat de eerste inschrijvers eerst worden geholpen.

Voor gemeenten die niet binnen de verdeling passen, beslissen we na 31 mei. Als er zich in een provincie bijvoorbeeld drie kleinere gemeenten <20.000 inw. inschrijven, helpen we direct de eerste twee gemeenten. Als blijkt dat er na 31 mei nog ruimte is, gaan we ook met de derde gemeente aan de slag. Als alle categorieën mooi opgevuld zouden zijn, moet deze derde gemeente een jaartje wachten. De gemeente wordt dan automatisch op de lijst gezet voor 2022.